

Το Συμβούλιο της Επικρατείας

Τμήμα Β'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 09-06-2010 με την εξής σύνθεση: Ε. Γαλανού, Σύμβουλος της Επικρατείας, Προεδρεύουσα, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος και του αρχαιοτέρου της Συμβούλου, που είχαν κώλυμα, Α.- Γ. Βώρος, Ι. Γράβαρης, Σύμβουλοι, Ειρήνη Σταυρουλάκη, Μ.- Α. Τσακάλη, Πάρεδροι. Γραμματέας η Α. Ζυγουρίτσα.

Για να δικάσει την από 20-11-2009 αίτηση:

- των: 1) _____, κατοίκου _____ Αττικής (οδός _____ αριθμός _____), ο οποίος παρέστη με την δικηγόρο Χρυσούλα Μουκίου (Αριθμός Μητρώου 17174), που την διόρισε στο ακροατήριο,
2) _____, κατοίκου _____ Αττικής (οδός _____ αριθμός _____),
3) _____, κατοίκου _____ Αττικής (οδός _____ αριθμός _____),
4) _____, κατοίκου _____ Αττικής (οδός _____ αριθμός _____), οι οποίοι παρέστησαν με την ως άνω δικηγόρο Χρυσούλα Μουκίου, που την διόρισαν με πληρεξούσιο,
5) _____ κατοίκου _____ Αττικής (οδός _____ αριθμός _____), ο οποίος παρέστη με την ως άνω δικηγόρο Χρυσούλα Μουκίου, που την διόρισε στο ακροατήριο και
6) _____, κατοίκου _____ Αττικής (οδός _____ αριθμός _____), ο οποίος παρέστη με την ως άνω δικηγόρο Χρυσούλα Μουκίου, που την διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά του Υπουργού Οικονομικών, ο οποίος παρέστη με την Ιουλία Σφυρή, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθεί η υπ' αριθμόν 1088318/2449/00ΤΥ/Δ'/16-09-2009 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (ΦΕΚ 2003/Β/2009).

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της Εισηγήτριας, Παρέδρου Ειρήνη Σταυρουλάκη.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε την πληρεξούσια των αιτούντων, η οποία ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και την αντιπρόσωπο του Υπουργού, η οποία ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμόν 1091890/2009 ειδικό γραμμάτιο παραβόλου σειράς Α').

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της 1088318/2449/00ΤΥ/Δ'/2009 αποφάσεως του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (Επανεκδοση της υπ' αριθμόν 1020564/487/00ΤΥ/Δ'/2007 απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ως προς την τιμή της Β' Ζώνης Ψυχικού, σε συμμόρφωση με (την 2107/2009) ακυρωτική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, (ΦΕΚ 2003/Β/2009)).

3. Επειδή, με δήλωση της πληρεξουσίου δικηγόρου τους κατά την συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο οι εκ των αιτούντων _____ και _____ (δεύτερος και τέταρτος, αντιστοίχως) παραιτήθηκαν από το λόγο περί παραβάσεως του δεδικασμένου της 2107/2009 αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας.

4. Επειδή, η αίτηση ασκείται εμπροθέσμως, δεδομένου ότι από την ημερομηνία πραγματικής κυκλοφορίας (21-09-2009 - βλέπε το 48666/20-04-2010 έγγραφο του Προϊσταμένου του Α4 Τμήματος του Εθνικού Τυπογραφείου προς το Συμβούλιο της Επικρατείας) του (ΦΕΚ 2003/Β/2009), στο οποίο δημοσιεύθηκε η προσβαλλόμενη, μέχρι την κατάθεση της υπό κρίση αιτήσεως (20-11-2009) δεν είχε παρέλθει η κατ' άρθρο 46 παράγραφος 1 του προεδρικού διατάγματος 18/1989 (ΦΕΚ 8/Α/1989) εξηκονθήμερη προθεσμία, ενώ, εξάλλου, δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι οι αιτούντες έλαβαν κυρωμένο φωτοαντίγραφο του θεωρημένου και εγκεκριμένου δοκιμίου σε χρόνο προγενέστερο της ως άνω ημερομηνίας πραγματικής κυκλοφορίας, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 13 παράγραφος 2 του νόμου 3469/2006 (Εθνικό Τυπογραφείο, Εφημερίς της Κυβερνήσεως ... (ΦΕΚ 131/Α/2006)).

5. Επειδή, εξάλλου, η αίτηση ασκείται με έννομο συμφέρον και εν γένει παραδεκτώς από τους αιτούντες, οι οποίοι φέρονται ως ιδιοκτήτες ακινήτων κειμένων στη ζώνη Β' του _____, δεδομένου ότι ο προσδιορισμός, με την προσβαλλόμενη, της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων τους συνεπάγεται την αύξηση της φορολογικής βάσεως, επί της οποίας θα υπολογίζεται ο ΦΜΑ, ο φόρος κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών, καθώς και ο φόρος μεγάλης ακίνητης περιουσίας.

6. Επειδή, ενόψει των άρθρων 95 παράγραφος 5 του Συντάγματος και 50 παράγραφος 4 του προεδρικού διατάγματος 18/1989, περί υποχρεώσεως συμμορφώσεως της διοικήσεως προς τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη της διοικήσεως, που δεν συμμορφώνεται προς απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ή που στηρίζεται στη μη συμμόρφωσή της, αντίκειται στην πιο πάνω συνταγματική διάταξη και είναι ακυρωτέα (ΣτΕ 1028/1993 Ολομέλεια - παράβαλε ΣτΕ 4386/1995).

7. Επειδή, εξάλλου, στις παραγράφους 1 (μετά την τροποποίηση αυτής με τα άρθρα 14 παράγραφος 1 του νόμου 1473/1984 (ΦΕΚ 127/Α/1984), και 14 παράγραφος 18 του νόμου 1882/1990 (ΦΕΚ 43/Α/1990)) και 2 του άρθρου 41 του νόμου 1249/1982 (ΦΕΚ 43/Α/1983), ορίζονται τα εξής:

{1. Για τον προσδιορισμό της φορολογητέας αξίας των ακινήτων που μεταβιβάζονται με αντάλλαγμα ή αιτία θανάτου, δωρεάς ή προίκας, λαβαίνοντας υπόψη οι τιμές εκκίνησης, που είναι καθορισμένες από πριν κατά ζώνες ή οικοδομικά τετράγωνα και κατ' είδος ακινήτου, όπως αστικό ακίνητο, μονοκατοικία, διαμέρισμα, κατάστημα, αγρόκτημα και άλλα. Οι τιμές εκκίνησης αυξάνονται ή μειώνονται ποσοστιαία ανάλογα με τους παράγοντες που επηρεάζουν αυξητικά ή μειωτικά την αξία των ακινήτων, όπως για τα διαμερίσματα η παλαιότητα, η θέση στο οικοδομικό τετράγωνο ή στον όροφο της πολυκατοικίας, για τα καταστήματα η εμπορικότητα δρόμου, το πατάρι, το υπόγειο, για τα αγροκτήματα η καλλιεργητική αξία, η τουριστική ή παραθεριστική σημασία και άλλα. Οι τιμές εκκίνησης και οι συντελεστές αυξομειώσής τους θα καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών, μετά από εισήγηση Επιτροπών που θα αποτελούνται από οικονομικούς υπαλλήλους, μηχανικούς του Υπουργείου Δημοσίων Έργων, εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, εκπροσώπους του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας και άλλα πρόσωπα που διαθέτουν ειδικές γνώσεις ή ιδιαίτερη εμπειρία και θα συγκροτούνται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Προεδρίας Κυβερνήσεως και Οικονομικών. Οι κατά το προηγούμενο εδάφιο τιμές αναπροσαρμόζονται το βραδύτερο, ανά διετία, με τις κατά την παράγραφο 2 του παρόντος αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών καθορίζονται: α) η καταχώρηση των τιμών εκκίνησης και των συντελεστών αυξομειώσής τους σε πίνακες και η συσχέτισή τους με διαγράμματα που καταρτίζονται με βάση χάρτες, β) κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου ...}

8. Επειδή, με τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 41 του νόμου 1249/1982 θεσπίζεται νέος τρόπος προσδιορισμού της αγοραίας αξίας των επ' ανταλλάγματι ή αιτία θανάτου, δωρεάς, γονικής παροχής ή προίκας μεταβιβαζομένων ακινήτων κατά τρόπο, ώστε, βάσει λεπτομερών και προκαθορισμένων κριτηρίων, να προκύπτει για όλα τα ακίνητα μιας περιοχής και για κάθε ένα από αυτά ορισμένη αξία. Οι διατάξεις αυτές δεν αντίκεινται στο Σύνταγμα, αφού με αυτές αφενός δεν θεσπίζεται αμάχητο τεκμήριο προσδιορισμού της αξίας των εν λόγω ακινήτων, δεδομένου ότι ο φορολογούμενος δύναται με δική του πρωτοβουλία να αποστεί από την εφαρμογή του αντικειμενικού αυτού τρόπου προσδιορισμού της αγοραίας αξίας (άρθρο 41 παράγραφος 6 του νόμου 1249/1982), αφ' ετέρου παρέχεται εξουσιοδότηση προς τον Υπουργό Οικονομικών να ρυθμίζει όχι το αντικείμενο - κατά την έννοια του άρθρου 78 παράγραφος 4 του Συντάγματος - των περιών πρόκειται φόρων, το οποίο καθορίζεται από τις διατάξεις των οικείων νόμων που προβλέπουν τους φόρους αυτούς (αναγκαστικός νόμος [N] 1521/1950, νομοθετικό διάταγμα [N] 118/1973) σε συνδυασμό με το άρθρο 41 του νόμου 1249/1982, αλλά τις τιμές εκκινήσεως ανά ζώνες και τους συντελεστές αυξομειώσεως αυτών, ήτοι ζητήματα ειδικότερα και τεχνικά, κατά την έννοια του άρθρου 43 παράγραφος 2 του Συντάγματος, που αφορούν στον τρόπο προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας (ΣτΕ 1552/1999, 230/2002 επταμελές, 2107/2009).

9. Επειδή, εξάλλου, οι κανονιστικές πράξεις, όπως η προσβαλλόμενη, δεν χρήζουν αιτιολογίας, αλλά ελέγχονται μόνον από της απόψεως της τηρήσεως των όρων της εξουσιοδοτικής διατάξεως, βάσει της οποίας εκδίδονται, καθώς και της τυχόν υπερβάσεως των ορίων της εξουσιοδοτήσεως. Προκειμένου δε να είναι εφικτός ο έλεγχος αυτός, πρέπει να περιλαμβάνονται μεταξύ των στοιχείων του φακέλου και τα εκτιμηθέντα από τη διοίκηση στοιχεία που συνηγορούν υπέρ της εκδόσεως της κανονιστικής αποφάσεως, τα οποία είτε αναφέρονται στην εξουσιοδοτική διάταξη, είτε είναι σύμφωνα με το πνεύμα και το σκοπό της (ΣτΕ 230/2002, 1585/2002 επταμελές, 2107/2009).

10. Επειδή, με την 1020564/487/00ΤΥ/Δ'/2007 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (Αναπροσαρμογή τιμών του συστήματος αντικειμενικού προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των με οποιαδήποτε αιτία μεταβιβαζομένων ακινήτων, που βρίσκονται σε περιοχές εντός σχεδίου όλων των περιφερειών της χώρας, (ΦΕΚ 269/Β/2007)) αναπροσαρμόσθηκε, μεταξύ άλλων, η τιμή, που προβλεπόταν στην προϊσχύσασα 1122435/3634/00ΤΥ/Δ'/30-12-2005 ΠΟΛ-1152 απόφαση του ως άνω Υπουργού (ΦΕΚ 1982/Β/2005), για τον προσδιορισμό της φορολογητέας αξίας των ακινήτων που μεταβιβάζονται με επαχθή αιτία ή αιτία θανάτου, δωρεά ή γονική παροχή στη ζώνη Β' του Παλαιού Ψυχικού. Η πράξη αυτή, κατά το ως άνω μέρος, ακυρώθηκε με την 2107/2009 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την αιτιολογία ότι:

{στο προοίμιο της προσβαλλόμενης ... αναφέρεται γενικώς, μεταξύ άλλων, ότι ελήφθησαν υπόψη οι ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής ή τμήματος αυτής και οι εισηγήσεις των αρμοδίων επιτροπών του άρθρου 41 του νόμου 1249/1982 στις οποίες περιλαμβάνονται τα πορίσματά τους. Στα στοιχεία του φακέλου, όμως, βρίσκεται μόνο το 23ο πρακτικό συνεδρίασης της Επιτροπής του άρθρου 41 του νόμου 1249/1982, που φέρει ημερομηνία 11-08-2005, η οποία είναι προγενέστερη της εκδόσεως της προηγούμενης σχετικής υπουργικής αποφάσεως, ήτοι της (προαναφερθείσας) 1122435/3634/00ΤΥ/Δ'/30-12-2005 ΠΟΛ-1152 αποφάσεως του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ... που μνημονεύεται στο ... προοίμιο της προσβαλλόμενης ... και εν πάση περιπτώσει αφορά την απόφαση αυτή και όχι την ήδη προσβαλλόμενη}

και ότι, συνεπώς,

{ούτε από την προσβαλλόμενη ..., ούτε από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι η αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών στην ως άνω ζώνη Β' του _____ με την προσβαλλόμενη ... έγινε κατόπιν εκτιμήσεως στοιχείων που δικαιολογούν αυτήν, ώστε να προκύπτει το δικαιολογητικό έρεισμα της επίμαχης ρυθμίσεως και να δύναται να ελεγχθεί αν εκδόθηκε εντός των ορίων της νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως, που κατά την έννοιά τους επιτάσσουν τον καθορισμό τιμών κατά ζώνες ανταποκρινόμενες στην πραγματική αγοραία αξία των οικείων ακινήτων, πολλώ δε μάλλον που, κατά τα ήδη εκτεθέντα, από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει ούτε η

τήρηση του επιβαλλόμενου από τις διατάξεις του άρθρου 41 παράγραφος 1 του νόμου 1249/1982 τύπου της εισήγησης των οικείων επιτροπών.}

Επομένως, με την ακυρωτική αυτή απόφαση κρίθηκε ότι η περί προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων που μεταβιβάζονται με επαχθή αιτία ή αιτία θανάτου, δωρεά ή γονική παροχή στη ζώνη Β' του Παλαιού Ψυχικού ρύθμιση επιβάλλεται να αποβλέπει στην εκάστοτε συγκεκριμένη πραγματική αγοραία αξία των εν λόγω ακινήτων, υπό την έννοια ότι η αντίστοιχη εισήγηση της επιτροπής του άρθρου 41 παράγραφος 1 του νόμου 1249/1982 θα πρέπει, προκειμένου να αναφέρεται στην συγκεκριμένη αυτή αγοραία αξία, να ανταποκρίνεται χρονικώς στην εκάστοτε ρύθμιση, άλλως ανακύπτει ζήτημα λήψεως υπ' όψιν πλασματικής και όχι πραγματικής αξίας των ακινήτων, οπότε η ρύθμιση καθίσταται ακυρωτέα (παράβαλε ΣτΕ 4192/2005).

11. Επειδή, εν προκειμένω, στο προοίμιο της προσβαλλόμενης, σύμφωνα με το άρθρο 4 της οποίας αυτή ισχύει από 01-03-2007, μνημονεύονται, μεταξύ άλλων, οι ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής ή τμήματος αυτής, όπως συνθήκες περιβάλλοντος και θέας, εξυπηρέτηση ..., εμπορικότητα δρόμων, πολεοδομικές ρυθμίσεις ... (υπ' αριθμόν 3), οι ιδιαιτερότητες των ακινήτων, όπως χρήση ..., πρόσοψη ..., όροφος, επιφάνεια, παλαιότητα κτιρίου, συνιδιοκτησία, ειδικές συνθήκες ..., δέσμευση ... (υπ' αριθμόν 4), η προαναφερθείσα ακυρωτική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (υπ' αριθμόν 7), η από 11-8-2005 εισήγηση της Επιτροπής του άρθρου 41 του νόμου 1249/1982, με την οποία προτείνεται η Αναπροσαρμογή των Αντικειμενικών Αξιών των ακινήτων του Δήμου Ψυχικού (υπ' αριθμόν 8), το γεγονός ότι η ...προτεινόμενη από την ως άνω Επιτροπή αναπροσαρμογή, ενόψει του μεγέθους της που οφείλεται στο μεγάλο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την προηγούμενη αναπροσαρμογή του έτους 2001, κρίθηκε απαραίτητο να υλοποιηθεί σε τρία στάδια, ώστε να αποφευχθεί η πρόκληση αναστάτωσης στην κτηματαγορά και στους πολίτες (υπ' αριθμόν 9) και το γεγονός ότι η πρώτη φάση αναπροσαρμογής πραγματοποιήθηκε με την ... [προαναφερθείσα] 1122435/3634/ΟΟΤΥ/Δ'/30-12-2005 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, ήδη δε με την παρούσα υλοποιείται η δεύτερη φάση της προτεινόμενης στο πόρισμα της αρμόδιας Επιτροπής αναπροσαρμογής της τιμής της Β' Ζώνης ..., με αποσαφήνιση του δικαιολογητικού της ερείσματος σε συμμόρφωση με την ... (ανωτέρω) ακυρωτική απόφαση.

Περαιτέρω, το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης ορίζει συναφώς ότι αναπροσαρμόζεται η τιμή της Β' Ζώνης Δήμου ... που είχε καθορισθεί με την προαναφερθείσα υπουργική απόφαση του έτους 2005 σύμφωνα με την ανωτέρω από 11-08-2005 εισήγηση της Επιτροπής του άρθρου 41 του νόμου 1249/1982. Επομένως, η επίμαχη ρύθμιση δεν προκύπτει ότι εχώρησε, όπως απαιτείτο σύμφωνα με την 2107/2009 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, κατόπιν εκτιμήσεως συγκεκριμένων στοιχείων, ανταποκρινομένων χρονικώς στον καθορισμό τιμών κατά ζώνες με βάση την πραγματική αγοραία αξία των οικείων ακινήτων, αλλά, όπως ρητώς αναφέρεται στην προσβαλλόμενη, στηρίχθηκε σε στοιχεία αναγόμενα στο έτος 2005, τα οποία, ως εκ τούτου, στοιχούν σε πλασματική, και όχι στην πραγματική αγοραία, αξία των οικείων ακινήτων, με περαιτέρω συνέπεια να μην προκύπτει το δικαιολογητικό έρεισμα της εν λόγω ρυθμίσεως, κατά παράβαση των μνημονευθεισών διατάξεων των άρθρων 95 παράγραφος 5 του Συντάγματος, 50 παράγραφος 4 του προεδρικού διατάγματος 18/1989 και 41 του νόμου 1249/1982.

12. Επειδή, για τον ανωτέρω βάσιμο λόγο, πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη υφυπουργική απόφαση, παρέλκει δε ως αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών προβαλλομένων λόγων ακυρώσεως.

Δια ταύτα

Δέχεται την αίτηση.

Ακυρώνει την 1088318/2449/00ΤΥ/Δ'/16-09-2009 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, κατά τα εκτιθέμενα στο αιτιολογικό.

Διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου.

Επιβάλλει στο Δημόσιο τη δικαστική δαπάνη των αιτούντων, η οποία ανέρχεται στο ποσό των 920 €.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 18-06-2010 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 03-11-2010.

Η Προεδρεύουσα Σύμβουλος

Η Γραμματέας